

Poštovane kolege,

Izožba „Frizerske i berberske table Afrike“, autorke Nataše Njegovanović Ristić (istoričar umetnosti / viši kustos) bila je postavljena u *Muzeju afričke umetnosti od 30. decembra 2009. do 31. avgusta 2010. godine*. Bogata i originalna po likovnom sadržaju, otvorena za tumačenja umetničkih i dizajnerskih rešenja, modernih i tradicionalnih društvenih vrednosti, uslova života u afričkim gradovima i prožimanja lokalnog i globalnog u različitim kulturama, izložba „Frizerske i berberske table Afrike“ stekla je veliku popularnost kod naših posetilaca i pozitivnu kritiku od stručne javnosti. Nakon beogradske premijere u matičnom muzeju, izložba je imala svoj **uspeh i na međunarodnoj kulturnoj sceni** - po pozivu je osvareno i gostovanje u Republici Sloveniji, u *Slovenskom etnografskom muzeju u Ljubljani*, gde su „Frizerske i berberske table Afrike“ bile predstavljene od *8. decembra 2011. do 26. februara 2012. godine*.

Izložba „Frizerske i berberske table Afrike“ prezentuje originalne reklamne table iz Kameruna, Senegala i Centralnoafričke Republike, kao i fotografije berberskih i frizerskih tabli iz Togo, Benina i Gane nastale u rasponu od sedamdesetih godina prošlog veka do danas. Table sa frizerskih salona i berbernica primer su promena koje karakterišu modernu Afriku i njenu popularnu umetničku scenu, svedoče o uticajima modnih trendove sa strane, ali i ukazuju na značaj kose i poštovanje tradicionalnih praksi češljanja – polazištu brojnih savremeno stilizovanih frizura. Interpretirajući pojavu i razvoj reklamnih tabli koje čine deo urbanog pejzaža gotovo svakog većeg afričkog grada, izložba se bavi kompleksnom temom socijalne važnosti kose i frizura u Africi i ukazuje na koegzistenciju tradicionalnih i najaktuelnijih frizura. Izrazito kreativni pristup za najrazličitije frizure prepoznaje se u slikanim motivima i natpisima na frizerskim i berberskim tablama, reflektujući naklonost ka brzini, brzim putovanjima (*Super konkord, Boing 707, Overspeed, Boing friz*), uočava se privlačnost dalekih destinacija (Njujork, Santiago, Porto Riko), dok je u novije vreme osetan uticaj popularnih repera *Run-DMC-a* ili američke subkulture.

U prilogu ovog pisma naći ćete **ponudu** Muzeja afričke umetnosti za gostujući program koji je razvijen na bazi izložbe od strane kustosa Muzeja, a koji izlaze u susret specifičnostima i zahtevima svakog pojedinačnog slučaja.

Kao prateći program ove izložbe, u dogovoru sa organizatorima, može se organizovati stručno vođenje kroz izložbu, kao i radionica za decu. Radi što boljeg prilagođavanja našeg programa posetiocima Vaše ustanove kulture, voljni smo da se sa Vama dogovaramo i da razmatramo sve opcije i mogućnosti. Otvoreni smo za Vaše predloge.

Srdačno,

Marija Miloš, viši kustos
m.milos@mau.rs

FRIZERSKE I BERBERSKE TABLE AFRIKE

MUZEJ AFRIČKE UMETNOSTI

Samouki slikari reklamnih tabli i znakova stvorili su žanr piktoralnog i grafičkog oglašavanja, kao i komercijalne dekoracije širom kolonijalne Afrike, koji doživljava ekspanziju unutar urbanih afričkih prostora od polovine 20. veka. **Zbog potrebe za reklamiranjem širokog spektra stilova šišanja i friziranja inspirisanih modnim diktatima, najbolji klijenti slikara reklamnih znakova bili su berberi i frizeri.** Berberske i frizerske slikane reklamne table obeležile su jednu epohu svojim sadržajem - semantičkim i vizuelnim izrazom, a njihova dekorativnost je pružila novu sliku, snažnu i punu životnosti, svim urbanim pejzažima savremene Afrike.

Danas, u digitalizovanoj hiperrealnosti, crtež ili potež četkicom može delovati arhaično, kao prevaziđena kategorija intimizma, ali ona, takođe, može imati i subverzivno dejstvo, proces koji spasava lične ispovesti od zaborava. Možda je to i jedan od razloga što ova živa, pulsirajuća umetnička forma opstaje.

FRIZERSKE I BERBERSKE TABLE AFRIKE

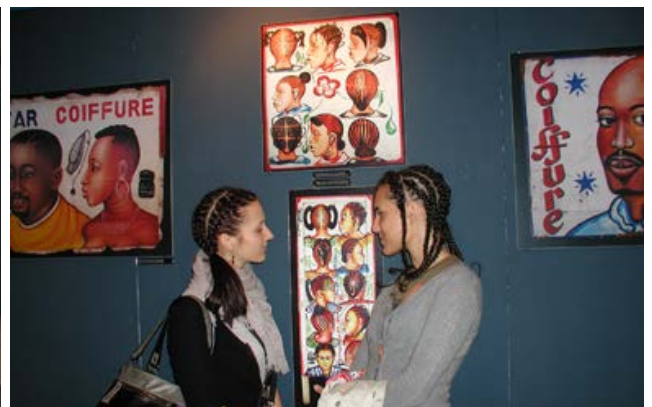
- ponuda za gostovanje izložbe •

Izložba „Frizerske i berberske table Afrike“ se sastoji od 11 muzejskih predmeta (slikane berberske table iz Kameruna, Senegala i Centralnoafričke Republike) i 55 fotografija (snimljenih u više afričkih zemalja: Gana, Kamerun, Togo, Benin, Obala Slonovače, Centralnoafrička Republika, Senegal). Slikane table i fotografije (reprodukovane su na peni) se postavljaju na zidove izložbenog prostora i/ili na panele.

Opciono u okviru izložbene postavke: izložba može uključiti prikazivanje tematskog **video-kolaža** ukoliko je moguće da organizator obezbediti platno ili ekran za projekciju u izložbenom prostoru.

Opciono kao prateći program uz izložbu: kao prateći program edukacije i animacije publike uz izložbu „Frizerske i berberske table Afrike“, u dogovoru sa organizatorima, može se organizovati **stručno vođenje kroz izložbu (za odrasle) i kreativne radionice (za decu).**

Muzej /ustanova u kojoj se gostuje snosi putne troškove, dnevnice i troškove smeštaja za dva kustosa MAU tokom postavljanja izložbe /održavanja stručnog vođenja i dečjih radionica, kao i troškove osiguranja pozajmljenih artefakata na dogovoreni period trajanja izložbe, štampanje legende izložbe i potpisa za predmete i fotografije, i troškove transporta predmeta iz Beograda u Vaš grad i nazad. Za detaljnije obaveze ustanove u kojoj se gostuje pročitati dokument po nazivom: Putujući MAU-opšte informacije.

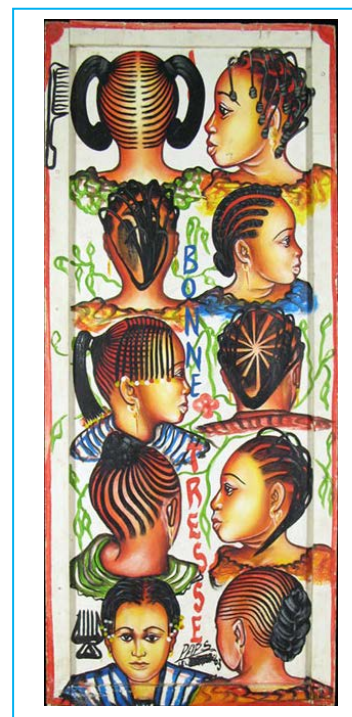

Reklamni znakovi za različite usluge i zanate u prošlom veku oslikavani su uljanim i emajl bojama na ravnoj, najčešće prenosivoj drvenoj, lesniti ili šperploči, a odlikuju ih motivi realizovani u snažnom koloritu, čija vidljivost i upadljivost ima funkciju da privuče potencijalne mušterije. Zbog potrebe za reklamiranjem širokog spektra stilova šišanja i friziranja inspirisanih modnim diktatima, najbolji klijenti slikara reklamnih znakova su berberi i frizeri. Kako se moda brzo menja, berberi su prinuđeni da svojim stalnim, ali i potencijalnim mušterijama ponude ono što je „u trendu“, a samim tim i da obezbede novi znak koji ukazuje na njihovo poznavanje modne scene. Tako slikani motivi ponekad upućuju na javne ličnosti – idole, ili na naziv države iz koje je preuzet neki model. Na primer, reklamne table sa portretima iz 60-ih i 70-ih godina prošlog veka svedoče o popularnosti stilova muških frizura označenih nazivima kao što su *Mohamed Ali friz*, *Kenedi friz*, *Čabi Čeker friz*, *Bitlsi*, *Džejms Braun*, *Pele friz*, *Američki crnac* i drugi. U dijapazon muških frizura ulaze i stilovi namenjeni različitim profesijama (policijska ili vojnička frizura, sportski izgled, službenik, mornar, sudija, federal, izvršni i slično).

Na tablama je najčešće oslikano više friziranih glava i one ujedno predstavljaju katalog iz koga mušterija bira ono što joj se najviše sviđa, na nekima je prikazan pribor (makaze, češalj, brijač i slično), a u novije vreme reklame su više lične, u tom smislu što su navedeni naziv radnje, ime frizera ili berberina, telefon ili e-mail adresa. Razlika između berbera i frizera odražava se u tome što su berberi u većem broju slučajeva posedovali radnje na koje su kačene table ili su postavljane na stalcima ispred ulaza, a često su oznake frizura ili direktno oslikane na vratima, prozorima, ili su u vidu murala prekrivale zidove berbernica.

Nasuprot situiranim berberima izdvaja se i žensko friziranje, jer veliki broj frizerki decenijama praktikuje svoju veštinu nadomak svojih domova, na verandama ili u hladu drveća, ili pak na pijacama i drugim javnim mestima, a pored sebe postavljaju šarene table koje nude širok varijetet ilustrovanih frizura. Na osnovu likovnog sadržaja tabli uočljivo je da muški stilovi u većoj meri od ženskog friziranja odražavaju interesovanje za javne ličnosti iz, pre svega, američkog kulturnog miljea, sveta filma, sporta, muzike, ali i iz aktuelnih domaćih, za taj trenutak značajnih, društvenih događaja. Nasuprot tome, zahvaljujući činjenici da je većina žena nastavila tradiciju friziranja unutar porodica, sačuvani su svi izvorni stilovi češljanja, njihova simbolička značenja, kao i nazivi frizura.

Autentične frizure iz prošlosti nisu se zadržale samo u modernoj Africi, njihov uticaj prisutan je u poslednjih pedeset godina i u afričkoj dijaspori koja je, tražeći svoje korene, između ostalog, isticala kosu kao simbol predačkog nasleđa. Afro-američko stanovništvo SAD kao simbol predačkog identiteta i nasleđa eksponiralo različite stilizacije kose, od kojih su najvidljivije bile afro-frizura i dredovi, a u novije vreme naročito su popularne raznovrsne kreacije od upletenih kikica.

